

Kodule turvasüsteemi valides tasub iga samm hoolikalt läbi kaaluda

Arvamus „minuga seda ei juhtu“ kipub olema meisse paljudesse sisse juurdunud. Igapäevased politseiteated vargustest kipuvadki jääma reaks leheveerul või osaks raadiouudistest seni, kuniks ise ükspäev koju tulles segi pööratud toad avastame. Kes aga on kordki elus midagi niisugust üle elanud, teeb edaspidi kõik selleks, et juhtunu ei korduks. Varaste ohvriks sattumine ei tähenda ju vaid väärtesemetest ilma jäämist, vaid on ka emotsionaalselt väga raske ja vastik üleelamine.

„Palju on neid, kes loodavad, et midagi ei juhtu. Kahjuks juhtub küll ja igapäevaselt,“ tõdeb turvafirma G4S müügi- ja klienditeenindusosakonna juhataja Taivo Kutser. „Võib ju tunduda, et mu kodul on uued ukse-aknad-lukud, ka trepikoda on lukus ning olen kaitstud, aga kas see ikka on piisav?“

MIDA MA OLEN TEINUD?

Oma kodu turvalisust hinnates tasub endalt küsida: mida ma olen enda kodu vargakindlaks muutmiseks teinud? Kas ma saan olla kindel, et see kõik kaitseb mind? Kas see tõesti takistab varast sissemurdmist ette võtmast? Ja kui peakski midagi juhtuma, siis kes mind siis aitab?

Taivo Kutser märgib, et iga oma kodu kaitsmiseks ette võetud samm on tervitatav. Tugevad ukse-aknad, keerukas lukk ja ka valgustatud majaümborus mõjuvad vargale eemalepele-

tavalt. Kui aga vargal on võimalik maja või korteri juures segamatult toimetada, siis varem või hiljem jõuab ta ka oma eesmärgini.

Politseiteadete kohaselt registreeriti kolme päeva jooksul (25.–28. sept) kokku 30 vargust eluruumidest. Ka nendel kodudel olid lukud ees ja ukseid suletud, ometigi sellest ei piisanud.

G4S-i aastatepikkune kogemus näitab, et üliharva murtakse sisse majapidamistesse, mis on turvafirma valve all ning kus häiresemineku korral on peagi oodata turvatöötajate kohalesõitu. Oma kodule valveteenust valides ongi kõige tõhusam panustada just sellisele valveteenustele, kus häire puhul suundub signaal turvafirma juhtimiskeskusse, kes omakorda saadab sündmuskohale eriväljaõppega patrulli.

KAS OLEN VALMIS VARGAGA KOHTUMA?

Võimalik on paigaldada ka selline valveteenust, mis häiresse mineku korral saadab teate SMS-iga omaniku mobiiltelefonile, kes siis ise kohale tõttab või kedagi asja uurima saadab. Kuid kas me oleme kunagi oma peast laskunud stsenaariumi, mis võiks juhtuda siis, kui ma oma kodus vargaga silmitsi satun? „Enamasti ei ole sissemurdjatel küll relva, kuid vabadusse pääsemiseks võidakse relvana kasutada esimest ette juhuvat asja,“ tõdeb G4S-i juhtimiskeskuse juhataja Margus Alamets. „Samuti võib sissetungija olla purjus või narkojoobes ning käituda ettearva-

matult. Eelkõige peaks kaaluma võimalikke tagajärgi: kas me oleme valmis sellisesse olukorda sattuma või oma lähedasi sellisesse olukorda panema, sest kurjategijaga kohtuda võib ju ka teie laps või eakas pereliige.“

TURVATÖÖTAJAD ON ERIVÄLJAÕPPEGA

Et kõik niisugused võimalikud riskid välistada, võikski igas kodus olla juhtimiskeskusesse ühendatud koduvalve. „Turvaekspert tunneb piirkonda, teab, kuidas tegutseda, kuidas taktikaliselt käituda – kõik töötajad on läbinud spetsiaalse väljaõppe,“ selgitab Alamets. „Turvatöötajal on oskus tagada ka enda ohutus, samuti on tal kasutada erivahendeid: kurjategija kinnipidamiseks on lubatud kasutada pipragaasi ja käeraudu.“

Kõige tähtsam on aga teadmine, et turvafirma valvatavatesse kodudesse üritatakse üliharva sisse murda. Niisuguse lahenduse puhul ei tekigi elanikel võimalust sissetungijaga kokku saada.

IGALE MAJALE OMA SÜSTEEM

Sageli tekitab küsimust, kas valida koju juhtmetega või juhtmevaba valveteenust. Taivo Kutseri sõnul on mõlemal variandil teatud puhkudel omad eelised. Juhtmevaba süsteem on hea lahendus juhul, kui pole soovi seinte andurite tarvis kaableid vedada. Samuti on sel puhul hiljem väga hõlbus näiteks mööblit ringi tõsta, sest valveteenust saab kergesti ümber paigaldada.

„Talvel tühjal seisvas majas aga saavad seadme akud kiiresti tühjaks ning juhtmevabast süsteemist kasu pole,“ osutab Kutser. „Suurt juhtmevaba süsteemi on ka ehitada ja hallata väga kulkas. Kui ehituse käigus on hoonesse kaablid veetud, on igal juhul mõttekam paigaldada juhtmetega süsteem, sest see on kaks korda odavam kui juhtmevaba.“

Neil, kel majaehitus alles ees seisab, soovivad G4S spetsialistid juba hoone projekteerimise faasis turvafirmaga konsulteerida. „Turvafirma tagab süsteemi, mis oleks võimalikult töökindel, hakkame ju edaspidi ka ise süsteemi haldama ja peret teenindama,“ märgib Taivo Kutser ja lisab, et vahel on näiteks esinenud vigu ehitaja koostatud projektides, kus turvasüsteem on planeeritud ventilatsioonitruu või akna lähedusse ning õhu liikumine tekitab valehäireid.

Enim kasu on valveteenust, kus häire korral sõidab kohale patrull

Turvafirma G4S müügi- ja klienditeenindusosakonna juhataja **Taivo Kutser** ning juhtimiskeskuse juhataja **Margus Alamets** selgitavad, kuidas valveteenust toimib ning mis saab siis, kui süsteem häiresse läheb.

Kuidas kodune valveteenust lihtsalt seletatuna toimib?

Korteri või maja ruumid kaetakse liikumisanduritega ning kui keegi sisse tungib, annab valvur häiret ning signaal läheb turvafirmasse. Süsteem ehitatakse üles nii, et üks andur käivitub viivitusega, tavaliselt on see koht välisukse juures. Kui pererahvas koju tuleb, on piisavalt aega, et süsteem häirest maha võtta. Mõnel ruumides vallandub aga häire sisenemisel kohe.

Mis siis täpsemalt juhtub, kui süsteem häiresse läheb?

Tööle hakkab maja või korteri juures olev sireen ning samal ajal läheb signaal ka turvafirmasse. Turvateenistus käitub vastavalt sellele, millise teenuse inimene on valinud – kas sõidab kohe välja või helistab enne omanikule ja tegutseb siis vastavalt tema soovile. Kogemata tekkinud valehäire korral on inimesel võimalik öelda, et turvateenistusel pole tarvis kohale sõita. Valehäiret on võimalik ka ise tühistada turvateenistusse helistades.

Kui aga tegemist ongi tõenäoliselt sissetungiga? Mis saab siis?

Siis sõidab valveteenustus kohale. Kõigi valveteenustele objektide kohta on turvatöötajatel olemas põhjalik eel-info. Turvatöötajad teavad, mis on valves, kus on objektid ukse-aknad jne. Korteri puhul on teada asukoht, millised aknad majas kuuluvad just sellele korterile jne.

Kui sissetungija viibib tõenäoliselt ruumides sees, edastab valveteenustus vastava info juhtimiskeskusesse ja kutsuvad vajadusel lisajõudu juurde. Samuti teavitatakse toimuvast politseid ning muidugi omanikku. Turvatöötajad võtavad objekti valve alla. Kui turvateenustus peab vajali-

kuks objektile sisenemist, kooskõlastatakse see enne kliendiga, siseneda võime vaid omaniku loal. Tegutseda selle nimel, et sissetungija kohapeal kinni pidada. Õnneks tuleb tõdeda, et valveteenustesse murtakse sisse väga harva.

Kurjategija on kinni peetud ja politsei viib ta minema, omanik on aga kodust kaugel ning sissetungija on ukse lõhkunud. Kes jääb mu kodu valvama?

Turvafirma ei lahku sündmuskohalt enne, kui omanik on talle selleks loa andnud.

Aga kui kurjategija on valveteenust lõhkunud?

G4S pakub tehnilist tuge seitse päeva nädalas ning lõhutud seade asendatakse nii kiiresti kui võimalik uuega.

Kas turvateenust valveteenustele jäävad ka väljaspool pealinna elavad inimesed?

G4S-l on üle Eesti u 80 valveteenust, Tallinnas ja Harjumaal kontrollib turvalisust u 30 ekipaazi. Kõik suuremad asulad ja suuresti ka kogu Eesti on valveteenustega kaetud. Praegu ei paku me veel teenust vaid väikesaartel.

Kui kiiresti turvateenust kohale jõuab?

Suuremates asulates jõuab patrull kohale keskmiselt nelja-viie minutiga, asulast väljasõit

võtab mõnevõrra kauem aega. Sageli küsitakse, et kui maja, näiteks suvila, asub kaugel, siis mida valveteenustus annab?

Vastus on lihtne – varas ei saa tegutseda rahulikult, kui ta teab, et patrull on tulemas. Sageli viib selliste majadeni vaid üks tee ning vargal polegi kuhugi põgeneda – patrull sõidab talle lihtsalt vastu.

Vahel peljatakse turvaseadme paigaldamist – et valve alla panemine on keeruline ning äkki ei saa lapsed või eakad sellega hakkama. Mida te neile ütlete?

Valveteenust kasutamine pole keeruline. Valve pannakse peale või võetakse maha sormistikust, kuhu tuleb sisestada kood. Soovi korral saab süsteemi valvesse panna ja valvest maha võtta ka puldi abil ning koodi pole siis tarvis sisestada.

Kas valve saab panna peale ka näiteks õösel? Kui pererahvas magab, on ju oht, et varas hiilib ikkagi vaikselt sisse.

Saab küll. Võimalik on näiteks panna õöseks esimene korrus valve alla, samal ajal kui pererahvas üleval magab. Elamist on võimalik ka tsooni kaupa valvestada. Paned näiteks välisukse valvesse, aga pererahvas saab ise kodus vabalt ringi käia. Nii kui võõras tuleb uksest sisse, tekib häire.

Milliseid andureid lisaks liikumisandurile valveteenustega liita saab?

Süsteemiga on liidetud ka tulekahjuandur, mis on valves ööpäev läbi ega sõltu sellest, kas süsteem on valves või valvest maas. Eramu katlamaja on võimalik paigaldada temperatuurandurit. Talveoludes on see väga oluline – juhuks, kui katlamaja peaks välja lülituma ning tekib oht torude külmumiseks. Samuti on võimalik paigaldada gaasi- ja veelekkeandurit.

Ütle site, et valvatavatesse kodudesse murtakse väga harva sisse. Aga kuidas kurjategija seda teadma peaks, et elamine on valve all?

Esmane märk turvafirma valvest on varga jaoks koduakendel ja -ustel olevad turvafirma kleebid. Neid on kutsumata külalisel võimatu mitte märgata.

Parklad ja hoovid videosse, keldrid ja garaažid valvesse

Sel kevadel tehti Haapsalus ühe ööga mitme kortermaja trepikoda ja keldrit jalgratastest tühjaks, augustis oli järg Rapla käes. Vargaid ei takistanud lukustatud välisukseid, keldrid ega ka rataste ketid ja trossid.

Mida teha, kui lukud vargaid ei pea ning kõigi asjade hoidmiseks napib kodus ruumi? Kogu pere jalgrataid ei mahuta ju ka parima tahtmise juures korterisse ära.

VIDEO VÕTAB KURIKAELA PILDILE

G4S turvatehnikadivisjoni direktori Priit Valgu sõnul on trepikodade turvalisemaks muutmise puhul abinõuks videovalve. „Kui trepikoja ukse luku peale kindel olla ei saa, on välisukse kaamera vaateväljas ning see hoiatab varast,“ märgib ta. Kaameratega saab jälgida samuti kortermaja hoovi, parklat, mänguväljakut, aga miks mitte ka trepikoda seestpoolt.

Et tänapäeval on enamikus kortermajades internet, on videovalve paigaldamine suhteliselt lihtne. Kaamerate salvestatavat pilti on võimalik jälgida ka kodust eemal olles, näiteks töö juures või reisil viibides – selleks on vaja internetiühendust.

Kaamerate hulga, nende paigutuse ning pildi vaatamise õigusega isikud pannakse paika koostöös ühistu ja turvafirmaga. Kui majaelanikud avaldavad soovi ja neil on kodus netiühendus, võivad pilti jälgida kas või kõik pered.

Salvestatud videoid säilitatakse tavaliselt ühe kuu jooksul. „Aga kui miskipärast soovitakse, et arhiivipilt peaks säilima pool aastat, on seegi võimalik,“ täpsustab Valk.

Sageli soovivad ühisted videovalvet paigaldada parklate tükkepuude juurde, sest neid kiputakse puruks sõitma – kes seda tegi, jääb aga enamjaolt teadmata. „Videovalve distsiplineerib ka majas elavaid inimesi ning ega varas sinna kanti lähe, kus videovalve on,“ täheldab Valk.

Tavapärast kortermajade turvakaamerate pilti turvafirma ei jälgi – nende osa on lahenduse väljatöötamine, paigaldus ja hilisem tehniline tugi;

administreerimisõigus on majajuhistu käes. „Aga kui tegemist on palju väärtusi omava eliitmajaga, saame pakkuda ka lahendusi, kus videovalve pilt on 24/7 nähtav juhtimiskeskuses ning seda jälgivad meie operaatorid,“ tõdeb Priit Valk.

GARAAŽI LÄBIPÄÄSUKAARDIGA

Keldribokside, maa-aluste garaažide või muude suletud territooriumil asuvate ruumide turvamiseks pakub G4S majajuhistutele koduvalve moodi teenust, kus sissepääs või ka kõik ruumid on valve all ning neisse pääsemiseks tuleb teada parooli või omada läbipääsukaarti.

G4S turvatehnikadivisjoni projekti-juhi Lembit Kõivu sõnul on maa-aluste garaažibokside valvamiseks edukalt kasutatud järgmist süsteemi. Sissepääsu juures näitab siseneja kaarti, võtab sel moel valve maha ning pääseb garaažide alale sisse. Ühtlasi avaneb ka temale kuuluva garaaži uks. Välja sõi-tes ja kaarti näidates lähevad nii boks kui ka kogu garaažide ala uuesti valvesse. Igal garaažiomaniikul on oma isiklik kaart, mis avab just tema garaaži; naabri boksi sellega valvest maha võtta ei saa.

Kasutatakse ka sellist valvesüsteemi varianti, kus valve all on territooriumi välisukse. Sisenejal tuleb ukse avamiseks kaarti näidata, pärast sisenemist läheb aga uks 30 sekundi pärast ise uuesti valvesse. Väljumisega on täpselt samamoodi – kuigi iga boksi eraldi valve alla ei panda, on garaaž varaste eest kaitstud.

KELDER VALVESSE

Niisamuti saab valvesüsteemi paigaldada keldrisse. Et tavapärast on kortermajade keldribokside ehitatud vahedega puitlaudadest, on sobivaim lahendus keldri välisukse valve alla panek, sest iga boksi eraldi valvestades võib kõrvalboksis tegutsemine anduri vaatevälja jääda ning häire vallandada.

Valveseadmete administreerimisõigus antak-

se tavaliselt korteriühistu esimehele ja veel paarile-kolmele majaelanikule. Nemad saavad jälgida ka valve memo. „Kui keegi on jätnud valve peale panemata, on võimalik memost vaadata, kes viimati käis ja keldri või garaaži valvesse panemata jättis,“ selgitab Valk.

„See distsiplineerib inimesi hoolikamalt käituma.“ Sarnaselt koduvalvega on võimalik valida häiret teavitamise viis ning siingi on otstarbekaim valida valvekeskuse suunduva häiresignaali teenus, mille peale patrull asja kohapeale uurima sõidab.

„Keldrite ja trepikodade turvamine valveseadmete abil on märksa tõhusam abinõu kui lihtsalt uste lukustamine,“ tõdeb Priit Valk. „Suure maja puhul ei tea iial, kelle kätte võti sattuda võib – pole ju võimalik olla kindel, et ärakolivil naaber võtme koopiat endale ei jäta. Lahendus oleks lukude vahetamine iga kord, kui keegi ära kolib, kuid see on kallis. Tehnilise valve süsteemi puhul saab iga korteriomanik aga oma koodi, millega süsteemi valvestada, ja kui keegi ära kolima peaks, saab koodi lihtsalt annulleerida ning uutele naabritele uue väljastada.“

Kasutajate kommentaarid

Pärast vargusi kelder valvesse

Tallinnas Heldri tee 55 asuva korterelamu ühistu lasi keldrisse G4S-i valveseadmed panna pärast seda, kui keldris sees käidi. „Kellelgi jäid võtmed kadunuks ja neli jalgratast varastati ära,“ täheldab ühistu esimees Sixten Sala.

Algusaegadel juhtus vahel, et keldriskäijad jätsid valve peale panemata. „Nägin logist, kes valve peale panemata jättis ja võtsin ühendust,“ märgib Sala, et nüüd juhtub harva, et keegi keldri valveta jätab.

Sala sõnul on korra pärast valveseadmete paigaldamist keldrisse ka tungida üritatud – püüti ust lahti murda, aga nii kaugele ei jõutudki, et häire peale oleks läinud. Sala usub, et ilmselt sissetungijad mõistsid, et uks on tõesti valve all ning lahkusid.

Valveseadmete soetamine läks maksma 10 000 krooni ning tasuti maja remondifondi kogunenud rahast. Igakuine leping G4S-ga läheb majale maksma 400 krooni, see ja-guneb 36 korteri vahel ning seega tuleb iga korteri kohta tasuda vaid natuke üle kümne krooni.

Videovalve abil parkimises kord majja

Sõpruse puiestee 167 maja lasi paigaldada videovalve, sest muidu tundus, et parkimisega ei saa kuidagi korda majja. „Võõrad autod parkisid meie maja juures, muruplatsi praktiliselt polnudki enam. Paigaldasime piirdeid ja tükkepuu, aga see lõhuti mitu korda ära,“ selgitab majajuhistu esimees Eve Talvet asjaolusid, mistõttu ühistu otsustas parkla ja maja sissepääsud videovalve alla panna. Talveti sõnul on tükkepuud pärast valvama hakkamist vähem lõhkuma hakatud, hiljuti tagurdas hoopis kaubaauto selle kogemata katki ning kuna videolindilt oli juhtunu ka tagantjärele hõlpsasti tuvastatav, on nüüd kokku lepitud, et õnnetuse põhjustaja ka hüvitab kahju. Videopilti saab praegu vaadata kolm peret, aga kui tahtjaid leidub, saavad vaatamisõiguse nemadki.

Kahe kaamera ost ja paigaldus läks maksma 25 000 kr, mis tasuti maja remondifondist. Videovalve jaoks vajaliku interneti püsiühenduse eest maksab iga korter 5 kr kuus. „Inimesed tunnevad end turvalisemalt,“ kinnitab Talvet. „Sellist vargust, et mööbel veetakse välja ning arvatakse, et keegi kolib, enam küll olla ei saa.“

Videovalve lisaks turvavärvatele

Kohe-kohe on tööd alustamas videovalve Tartu maantee 47 paikneva kortermaja juures. Videosse võetakse hoovile sissesõit, parkimisala ning majja sissepääsud. „Kui midagi juhtub, on meil olemas tõendusmaterjal. Võrreldes ütlustega on salvestus ikka suurema kaaluga,“ märgib ühistu esimees Henry Seemeli ja lisab, et suure maja juures ikka aeg-ajalt üht-teist ette tuleb, näiteks autode plekimõlkmisi, kus mõlkija süüdimatult lihtsalt ära sõidab. Samuti on tihti autodes sees käidud.

Henry Seemeli sõnul saab vaatamisõiguse omale iga korter. Viie lainurkkaameraga videovalve ühistule maksma 30 000 krooni, sellest 10 000 krooni tasus ühistu remondifondist, ülejäänud võeti liisingusse ning makstakse välja kolme aasta jooksul 800 krooni kogu maja kohta kuus.

Videovalve pole selle maja jaoks sugugi esmane turvameede. Juba varasemast ajast käivad tagahoovi väravad lukku, kuid nagu kogemus on näidanud, pole see kurikaelu hoovil parkivatest autodest eemal hoidnud. Nüüd jäävad nad aga, kui nad veel tulema peaksid, kindlasti videopildile.

Tartu mnt 47 paikneva kortermaja ühistu esimees Henry Seemeli sõnul otsustati videovalveseadmed paigaldada põhjusel, et see aitab pilku peal hoida hoovile sissesõidul, parkimisalal ning maja sissepääsudel.

G4S Sinu eest valvel